

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Päijät-Hämeen hyvinvointialue pitää lähtökohtaisesti oikeana ajokorttilausuntojen rajaamista pois julkisesta perusterveydenhuollosta. Jo tähän mennessä merkittävä osa lausunnoista on tehty yksityisessä terveydenhuollossa.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Esitysluonnoksen kohdassa 4.2. on arvioitu laaja-alaisesti lakimuutoksen oletettuja vaikutuksia eri näkö-kulmista. Muutosesityksen taloudellisten vaikutusten arviointi julkisen perusterveydenhuollon kustannuk-sien osalta on haasteellista, koska jo tällä hetkellä merkittävä osa todistuksista tehdään yksityisessä ter-veydenhuollossa. Asiakasmaksujen osalta on syytä huomioida, että valtaosa potilaista maksanee lääkäri-käynnistä vuosimaksun, jolloin ajokorttitodistuskäynnistä perittävä käyntimaksu ei vaikuta tuottoihin toisin kuin poisjäävät todistusmaksut. Taloudelliset vaikutukset kotitalouksiin on arvioitu monipuolisesti ja perus-tellusti nostettu esille julkisen vertailuhinnan poistumisen aiheuttama riski hintojen korotukselle. Myös ta-loudelliset vaikutukset yrityksiin on arvioitu asianmukaisesti.

Lakiehdotuksen yhteiskunnallisia vaikutuksia on arvioitu monipuolisesti. Perustellusti on nostettu esiin riskit yhdenvertaisuuden toteutumiselle eri näkökulmista ja riski todistusten laadun heikentymisestä. Mer-kittävä huomio on pitkäaikaissairauksien ja päihdeongelmien hoidon eriytyminen erilleen ajokorttitodistuk-sen laatimisesta ja siihen liittyvät haasteet ajoturvallisuuden näkökulmasta, kun ajoterveyttä arvioiva lää-käri ei välttämättä tunne potilasta ja hänen sairaushistoriaansa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue ei näe perusteltuna, että poistettaessa hyvinvointialueilta esityksen mukainen järjestämistehtävä niiden rahoitusta vähennettäisiin hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 9 §:n mukaisesti vastaavasti täysimääräisesti siten kuin ehdotuksessa on esitetty. Jo ehdotuksen vaikutusten arvioinnissa on tuotu esille kustannusvaikutusten arvioinnin vaikeus ja hyvinvointialueiden säästöpotentiaali ja esitetty arvio säästöpotentiaalista on hyvinvointialueen mielestä vahvasti ylimitoitettu. Menettely myös käytännössä estäisi muutoksen

mahdollisen positiivisen taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten hyödyntämisen hoitoonpääsyn ja hoidonjatkuvuuden parantamiseen tähtääviin toimenpiteisiin.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittäville asiakasmaksuilla?

Perusterveydenhuollossa ajokorttilausuntojen määrä oli vuonna 2023 noin 1200 kpl. Asiakasmaksuilla pystytään kattamaan ainoastaan noin 30% laskennallisista kustannuksista.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittäville asiakasmaksuilla?

Erikoissairaanhoidossa ajokorttilausuntojen määrä oli vuonna 2023 ainoastaan noin 50 kpl mutta luku lienee alimitoitettu tilastointivirheiden vuoksi. Asiakasmaksuilla pystytään kattamaan ainoastaan noin 25% laskennallisista kustannuksista.

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaikaa?

Pääsääntöisesti 20 min. (perusmuotoinen ajokorttilausunto) – 30 min (laajennettu ajokorttilausunto).

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaikaa?

Pääsääntöisesti 20 min. (perusmuotoinen ajokorttilausunto) – 30 min (laajennettu ajokorttilausunto).

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

Hyvinvointialue näkee, että lakimuutoksessa olisi perusteltua mahdollistaa potilaan ohjaaminen myös eri-koislääkärin arvioon yksityissektorille, samoin kuin nyt esitetään perusterveydenhuollon osalta. Esitetyt perusteet olemassa olevista hoitosuhteista, osaamisesta ja käytettävissä olevista tiedoista eivät

oleellisesti eroa tässä suhteessa perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. Useimmissa tapauksissa myös erikoislääkärin ajokorttilausunnot olisi mahdollista tehdä yksityissektorilla.

Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että lakimuutoksen myötä myös poliisin määräämät ajoterveyden arviot (esim. päihdelääkärin arviot / seuranta) ohjataan yksityisille palveluntuottajille samoin kuin muukin ajoterveyden arviointi (ajokorttilausunnot) perusterveydenhuollossa.

Jyrkinen Petteri
Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Roiha Marisa
Päijät-Hämeen hyvinvointialue - Petteri Jyrkinen, hallintoylilääkäri